

*Швая Марина Петрівна,
студентка магістратури спец.012 «Дошкільна освіта»
Науковий керівник – к. пед. н., доц. Борова В. Є.
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені акад. С. Дем'янука»*

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ УЯВИ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Уява є найважливішим пізнавальний процесом, який входить до складу будь-якого творчого акту. Разом із творчим мисленням продуктивна уява становить єдиний контекст творчого розвитку людини. Уява пов'язує інтелектуальне й емоційне життя особистості, пронизує всі види діяльності, включається в систему найсуттєвіших когнітивних утворень суб'єкта [4].

На нашу думку, уява – це відтворення у психіці людини предметів та явищ, які вона сприймала раніше, а також створення нових образів предметів та явищ, котрих раніше вона ніколи не сприймала.

На думку вчених З. Новлянської, Т. Дуткевича, М. Подд'якова, діти старшого дошкільного віку мають підвищену пізнавальну активність, емоційно-психологічну чутливість, відсутність жорстких стереотипів, що дає можливість вийти за межі умовних кордонів та правил. Не дивлячись на багатолітню дослідницьку історію, багато істотних розділів проблеми творчої уяви все ще розроблені недостатньо. Особливо суперечливо вирішується питання про ті компоненти (перцептивно-образні, абстрактно-вербальні, емоційно-чуттєві), які можуть включатися в процес імажинативних перекомбінувань. Недостатньо вивчені особливості творчої уяви у різних вікових групах [2].

Уява допомагає дітям прагнути до відтворення того, що вразило, до пригадування того, що сподобалось, тобто до конструювання широкої сфери своїх відносин з дійсністю, писав Ж. Піаже. Вона допомагає генерувати креативні ідеї і способи виконання завдань. Під час творчих ігор діти виконують безліч ролей, використовують безліч інструментів і різних матеріалів для

презентації своєї ролі, що є позитивною вправою для розуму. Найгірше, що може зробити дорослий, – це пригнітити фантазію дитини, не дозволити їй розвиватися повною мірою.

Старший дошкільний вік з точки зору педагогіки відокремлює такі заняття, які потрібно ускладнювати новими різнобічними завданнями. Діти старшого дошкільного віку, вже можуть достатньо довше працювати над завданням, діяти самостійно, та адекватно вправлятися з невдачами, та іти до своєї мети.

З точки зору педагогіки, найкращим періодом для розвитку уяви є саме дошкільний вік.

Першим проявом уяви у дітей дошкільного віку, є репродуктивна уява, а вже після цього проявляються елементи творчої уяви.

Як показують дослідження Л. Виготського, уява у дітей дошкільного віку бідніша, ніж у дорослої людини, що пов'язано з недостатнім особистим досвідом [4]. Учений вказує на необхідність розширювати досвід дитини, якщо ми хочемо створити досить міцні основи для її творчої діяльності. Розвиток уяви в дошкільному віці залежить не тільки від досвіду, але й від потреб та інтересів; від у Основне питання, що хвилює вчених, педагогів і батьків, – це наскільки корисні для дитини комп'ютерні ігри, які можуть бути наслідки захоплення цими іграми. Останнім часом з'явилося нове покоління комп'ютерних ігор, розроблених спільно програмістами, педагогами і психологами, що враховують вікові особливості дітей, закономірності їх розвитку, виховання і навчання.

Так, комп'ютерні ігри-заняття звичайно складаються з пояснення (визначені установки на гру), гри на комп'ютері (основна частина), аналізу гри, оцінки самих результатів і способів їхнього досягнення, зняття напруги (заклучна частина). Згідно до ергономічних вимог тривалість завдань комп'ютерних ігор не повинна перебільшувати 10-15 хвилин, – це максимальний час, протягом якого діти можуть концентрувати увагу. Як показують педагогічні спостереження, при збільшенні тривалості гри можуть виявлятися ознаки стомлення, у результаті чого діти починають робити помилки, яких не було на початку гри [3].

В основі комп'ютерної гри лежить технологія проблемного навчання. Основною властивістю ігрової діяльності дітей є те, що

інформація одержувана дитиною у грі приходить не звідки-небудь, а є власним осмисленням, результатом цієї діяльності.

Кожна дитина по своїй природі – творець і дослідник. Формування багатогранної та цілісної особистості неможливе без розвитку творчої уяви. Процес подальшого шкільного вивчення предмету буде багато ефективнішим, якщо додати до нього творчість та креативність. Тому заняття з творчої уяви також дуже важливі як і інтелектуальні заняття.

Основна тенденція в розвитку уяви дітей дошкільного віку полягає в переходах від переважно репродуктивних її форм до творчої переробки уявлень, від простого їх комбінування до логічно-обґрунтованої побудови нових образів. Розвитку репродуктивної уяви у дітей дошкільного віку важливо надавати особливої уваги. На думку деяких психологів, якщо не розвивати відтворювальну уяву у дошкільному віці, то це неминуче призведе до гальмування художнього сприймання не тільки у цьому віці, а й на наступних етапах розвитку особистості.

Розвиток творчості є активною інтелектуальною діяльністю людини. Головне питання, що хвилює вчених, педагогів і батьків, – це наскільки корисні для дитини комп'ютерні ігри, які можуть бути наслідки захоплення цими іграми. Останнім часом з'явилося нове покоління комп'ютерних ігор, розроблених спільно програмістами, педагогами і психологами, що враховують вікові особливості дітей, закономірності їх розвитку, виховання і навчання.

Комп'ютерні ігри приносять розвиток творчої уяви та всіх інших пізнавальних інтересів дитини, коли комп'ютерні ігри застосовуються правильно та за програмовими завданнями.

Отже, ефективним способом організації творчої уяви дітей дошкільного віку є, на нашу думку, розвиток уяви через комп'ютерні ігри, які включають у себе різноманіття програм для пізнавального розвитку дитини. Створюючи умови для повноцінного розвитку уяви, можна вирішити всі завдання методики розвитку уяви. Особливо важливим є створення розвивального середовища та технічного забезпечення педагогів та батьків, створення умов для мотивації уяви, та впровадження комп'ютерних інновацій в роботу з розвитку уяви дітей старшого дошкільного віку.

Список використаних джерел

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція). Наук. кер. А. М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф., д-р пед. наук.-Київ, Видавництво, 2021. С. 15-18
2. Богоявленська Д. Б. Інтелектуальна активність як проблема творчості. Київ, 2011. с.20-25.
3. Бурмистров І. В. Психологічні кореляти захопленості комп'ютерними іграми. І. В. Бурмистров, Ю. В. Фомичева, А. Г. Шмельов. Психологія. Київ, 2000. № 3. С. 27–39.
4. Виготський Л. С. Уява і творчість у дитячому віці. Київ, 1991. с 93.

*Швая Марина Петрівна,
студентка магістратури спец.012 «Дошкільна освіта»
Науковий керівник – к. пед. н., доц. Борова В. Є.
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені акад. С. Дем'янука»*

СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ УЯВИ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ КОМП'ЮТЕРНИХ ІГОР У ПРАКТИЦІ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

На сьогоднішній день існують три підходи до застосування комп'ютера в дошкільних установах, а саме:

1. формування у дітей перших навичок роботи з ним;
2. застосування комп'ютера як засобу навчання (читання, письмо, математика тощо);
3. використання комп'ютера як засобу, що впливає на розвиток пізнавальних процесів дитини: (мислення, уява, пам'ять, мова) [3].

Мультимедіа є новою інформативною технологією, тобто сукупністю прийомів, методів, способів продукування, обробки, зберігання, передавання аудіовізуальної інформації, заснованою на використанні компакт–дисків. [2].

Отже, мультимедіа є одним з видів креативних технологій, і розглядається як інформаційна система, заснована на використанні різних форм інформації – текстів, графіки, звуку, відеоінформації.